

Галина Буянова

ORCIDID ID: 0000-0003-2506-402X

завідувач сектору відділу модернізації вищої освіти
ДНУ “Інститут модернізації змісту освіти”, Україна
buyanova.g.v@gmail.com

Олена Удалова

кандидат педагогічних наук, доцент

ORCID ID: 0000-0002-0619-0891

старший науковий співробітник відділу модернізації вищої освіти
ДНУ “Інститут модернізації змісту освіти”, Україна
olena_udalova@ukr.net

ВПРОВАДЖЕННЯ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

У статті наведено різні класифікації форм та методів реалізації освітнього процесу, висвітлено теоретичні основи готовності майбутніх педагогів до застосування інноваційних педагогічних технологій у професійній діяльності. З'ясовано, що застосування інноваційних педагогічних технологій в освітньому процесі є однією зі складових загальної системи формування ключових компетентностей студентів. Зазначено, що готовність студентів закладів вищої освіти педагогічного спрямування до професійної діяльності об'єднує у собі компетентності та професіоналізм, тобто методика викладання, знання, мотивації, настанови, досвід. Дані компетенції набувають інноваційних властивостей, які забезпечують можливість ефективно організувати освітню діяльність та впливають на формування творчої особистості.

Ключові слова: професійна готовність, педагог, інноваційні педагогічні технології, професійні компетенції, методи навчання, студент

Буянова Галина, Удалова Елена Введение в образовательный процесс инновационных методов обучения как основа формирования профессиональных компетенций будущих педагогов.

В статье приведены различные классификации форм и методов реализации образовательного процесса, освещены теоретические основы готовности будущих педагогов к применению инновационных педагогических технологий в профессиональной деятельности. Установлено, что применение инновационных педагогических технологий в образовательном процессе является одной из составляющих общей системы формирования ключевых компетенций студентов. Отмечено, что готовность студентов высших учебных заведений педагогического направления к профессиональной деятельности объединяет в себе компетентности и профессионализм, то есть методику преподавания, знания, мотивацию, установки, опыт. Данные компетенции приобретают инновационные свойства, которые обеспечивают возможность эффективно организовать образовательную деятельность и влияют на формирование личности.

Ключевые слова: профессиональная готовность, педагог, инновационные педагогические технологии, профессиональные компетенции, методы обучения, студент

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими і практичними завданнями. Як засвідчує аналіз, у сучасних умовах розвитку освітнього процесу відбувається збільшення вимог до якості освіти майбутніх педагогів, тому освітня діяльність все більше концентрується на модернізації освітньої сфери, на її перехід від репродуктивної авторитарної освіти до освіти інноваційного, гуманістичного, прогресивного типу. Відтак, у контекст підготовки сучасного педагога входять потреби суспільства, його замовлення, що визначають мету професійно-педагогічної підготовки, яка потребує розробки методичних і технологічних напрямів реалізації цього процесу.

Успіх роботи викладача не стільки в тому, щоб студенти засвоїли інформацію чи певні алгоритми дій, а головне – щоб вони могли виявити особистий творчий підхід в процесі професійної підготовки. Результативність діалогу викладача зі студентом залежить від методів і форм викладання та зобов'язує до творчого, інноваційного підходу з урахуванням багатьох факторів, починаючи зі змісту, яким оперує викладач, та готовності студентів до сприймання основ наук, що формують професійні компетентності.

Професійно-педагогічна підготовка педагогів визначається замовленням суспільства, яке потребує досвідчених, творчих фахівців, професійні та особистісні якості яких відповідають таким поняттям як компетентність, компетенція фахівця, його готовність до педагогічної діяльності.

Аналіз основних досліджень і публікацій із зазначеної проблеми. У науковій літературі розкривається низка проблем професійного становлення вчителя: розвиток творчого педагогічного мислення (О. А. Дубасенюк, В. І. Загв'язинський, Н. В. Кузьміна, Ю. Н. Кулюткін, С. Д. Максименко, Р. П. Скульський, Л. М. Фрідман та інші), становлення професійно-педагогічного спілкування (Г. О. Балл, М. І. Боришевський, В. М. Галузяк, М. М. Заброцький, В. О. Кан-Калик, С. О. Мусатов, В. А. Семиченко, Н. В. Чепелева, Т. С. Яценко та інші), формування професійної готовності до педагогічної діяльності (О. А. Абдулліна, С. Л. Братченко, В. В. Каплінський, О. С. Карпов, Г. О. Нагорна, С. І. Ніколенко, В. О. Сластьонін, Л. Ф. Спирін та інші), професійна адаптація молодих вчителів (С. Г. Вершловський, О. Г. Мороз, Т. С. Полякова, Т. Д. Щербан та інші), підвищення кваліфікації педагогічних кадрів (С. Б. Єлканов, Є. Г. Костяшкін, Ю. М. Кулюткін, М. М. Поташнік, І. П. Радченко та інші) тощо.

Професійна підготовка майбутніх педагогів як соціально-педагогічне явище, взяте в динаміці (русі), являє собою цілісний процес зі своїми елементами і етапами з постановкою нових завдань у міру розв'язання попередніх. У освітньому процесі змінюються всі елементи системи: загальна та конкретна дидактична, розвивальна, виховна мета, зміст конкретного матеріалу, мотиви суб'єктів навчання та їх об'єкти, механізм і, звичайно, кінцеві результати кожного цілісного етапу освітнього процесу.

Тому освітній процес можна визначити як цілеспрямовану послідовну зміну навчальних завдань, мети й відповідну зміну всіх елементів педагогічного процесу, орієнтованих на формування професійних навичок у результаті засвоєння змісту освіти.

Методи, прийоми та засоби викладання виконують відповідні функції – освітню, виховну, розвивальну та контрольну. Логічно зумовлену структуру педагогічних методів змоделивав професор А. М. Алексюк [1].

У процесі наукових пошуків вчених набули поширення такі класифікації методів навчання:

1) за джерелами знань і характером сприймання інформації (Д. О. Лордкіпанідзе, Є. Я. Талант, М. М. Верзілін);

2) за характером логіки пізнання (І. Я. Лернер, М. М. Скаткін);

3) за рівнем проблемності засвоєння знань і рівнем учіння (М. І. Махмутов);

4) на основі цілісного підходу до процесу пізнання (Ю. К. Бабанський) .

Найбільш поширеною є класифікація методів навчання за дидактичною метою і функціональною спрямованістю. На основі цього підходу виділяють три групи методів: за джерелами набуття знань, за характером логіки пізнання, за рівнем самостійної розумової діяльності.

Згідно з однією з класифікацій – за джерелами набуття знань, усі методи навчання поділяються на словесні, наочні та практичні, які, у свою чергу, мають певні особливості та спільне джерело – слово.

М. М. Скаткіним і І. Я. Лернером була запропонована класифікація педагогічних методів навчання, що співвідносилися з рівнями пізнавальної діяльності школярів: пояснювально-ілюстративний (або інформаційно-рецептивний, репродуктивний (відтворюючий), проблемного викладу, частково-пошуковий (або евристичний), дослідницький. Поділ методів на продуктивні і репродуктивні автори вважали умовним, оскільки будь-який акт діяльності без репродуктивного неможливий.

У розробці теорії методів навчання важливе місце займали питання бінарного підходу до їх визначення та класифікації, які були розроблені М. М. Левіною, М. І. Махмутовим, Ю. К. Бабанським [9, с. 63-64].

Лейтмотивом представлених досліджень О. А. Дубасенюк є впровадження компетентнісного підходу до змісту сучасної педагогічної освіти. Як наголошує автор, важливим є вивчення та порівняльний аналіз зарубіжного досвіду щодо цього питання. Дослідження тенденцій розвитку освіти у світі засвідчують широкомасштабне впровадження в педагогічній практиці різних зарубіжних країн компетентнісно орієнтованої освіти, яка сприяє набуттю учнями життєво важливих (ключових) компетентностей. Як наголошує автор, не менш важливим також є процес розроблення моніторингових процедур для відстеження освітніх результатів та вимірювання набуття молоддю компетентностей за різними освітніми галузями. Це дає змогу оцінити результативність освіти, її відповідність сучасним потребам ринків праці та суспільства [5].

Мета і завдання статті. Важливим у контексті заявленої теми статті є аналіз напрямів модернізації та реформування педагогічної освіти на основі історико-педагогічних досліджень та аналізу практики, а також підвищення якості освіти через впровадження інноваційних методів навчання.

Виклад основного матеріалу з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Дослідження з питань використання сучасних форм і методів у освітньому процесі ЗВО було проведене нами у 2019 році, в якому взяли участь 40 викладачів із шести закладів вищої освіти.

Аналіз підтверджує, що науково-педагогічні працівники мають неоднозначний погляд на впровадження інновацій в освіту і лише 18,4 % мають до них обережне ставлення (рис 1).

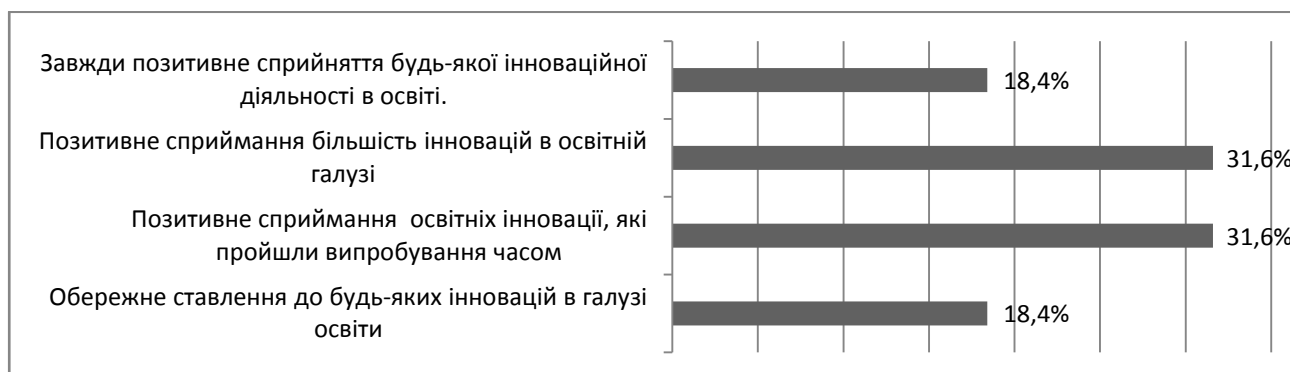

Рис.1 Ставлення до впровадження інновацій в освіту

Як показує дослідження, у своїй роботі викладачі застосовують різні технології навчання та надають перевагу саме діалогічним (61,5%), комп'ютерним (59%) та структурно-логічним технологіям (53,8%) (рис 2).

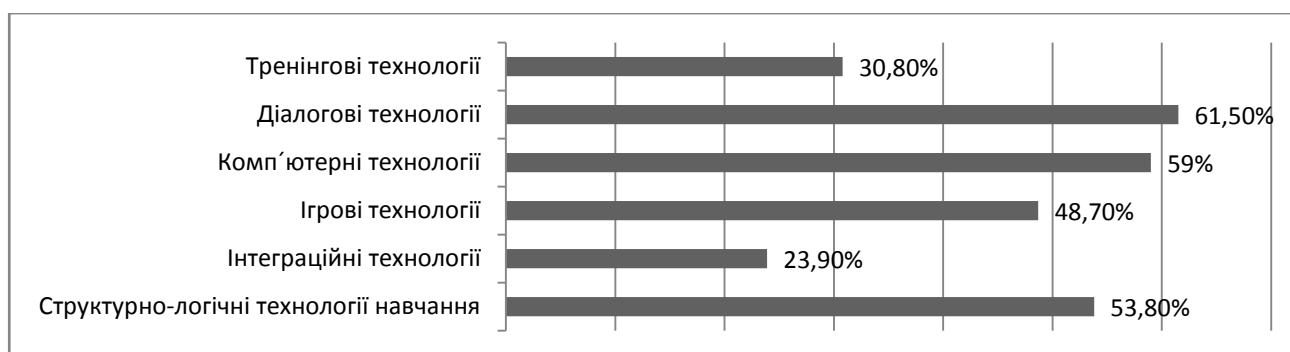

Рис.2 Використання освітніх технологій у ЗВО

До найбільш ефективних методів навчання викладачі віднесли: практичні методи (75%), творчі завдання (65%), навчальні дискусії (50%) та проблемно-пошукові методи (50%) (рис.3).

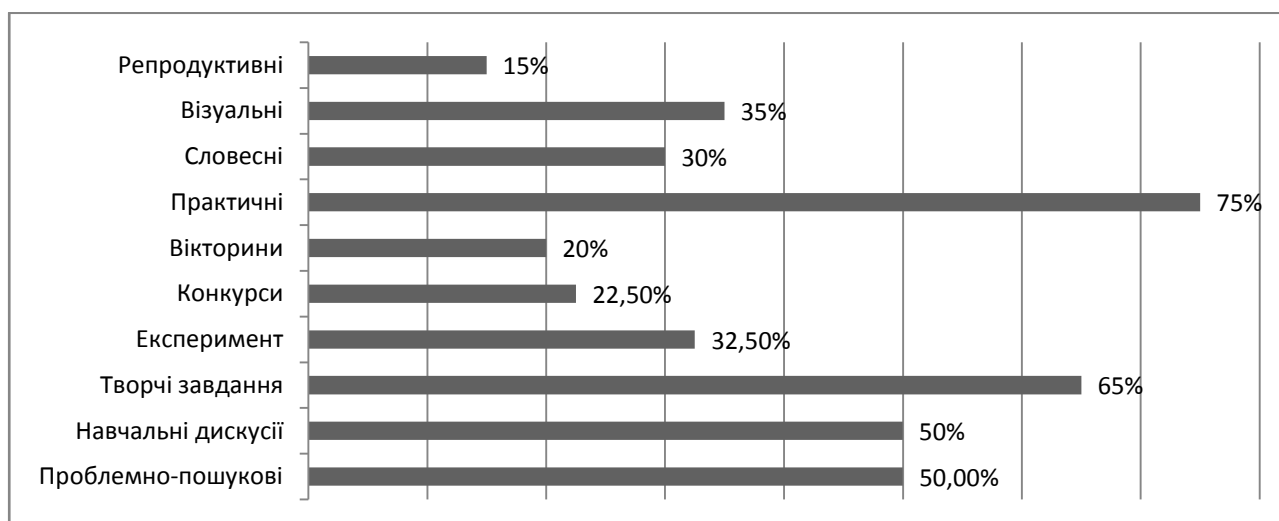

Рис. 3. Ефективність методів навчання

Як показало (за результатами) дослідження, серед інтерактивних методів і прийомів навчання студентів найбільш вживаними є: робота в малих групах (45 %), ділова/рольова гра (40 %), аудіовізуальний метод навчання (37,5 %) (рис. 4).

Рис.4 Використання інтерактивних методів і прийомів

Під час використання методу проєктів викладачі надають перевагу практико-орієнтованим (65 %) і дослідницьким (60 %) типам проєктів (рис. 5).

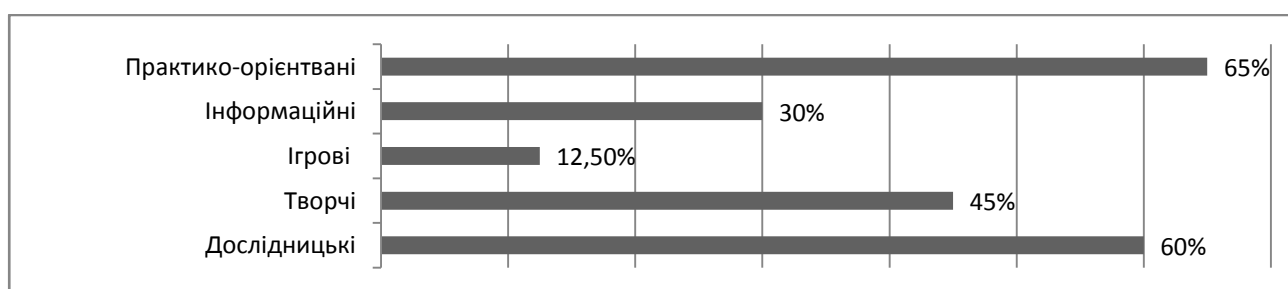

Рис.5 Типи проєктів

Стосовно використання електронних засобів навчання в освітньому процесі ЗВО з'ясовано, що більшість викладачів надає перевагу комп'ютерним слайдам (82,1 %), електронним опорним конспектам (43,6 %) та електронним підручникам (36,4 %) (рис.).

Як показує практика, не всі викладачі мають доступ до різноманітних електронних засобів навчання через недостатнє фінансове забезпечення освітнього процесу та низький рівень власної кваліфікації щодо використання інформаційних технологій.

Рис. 6. Електронні засоби навчання

Слід зауважити, що у закладах вищої освіти найчастіше використовують автоматизовані навчальну (50 %) й інформаційну (45,5 %) системи та мало приділяють уваги впровадженню автоматизованої системи наукових досліджень (рис. 7).

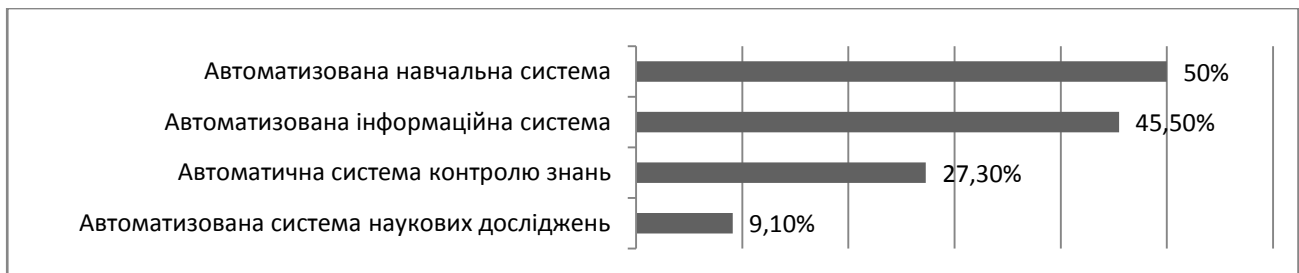

Рис. 7 Автоматизовані системи ЗВО

Також наше дослідження показало, що, на думку студентів, модульні середовища закладів вищої освіти, в яких вони навчаються, потребують доопрацювання. Користувачі наголошують на потребі своєчасного оновлення інформації на сайтах, а також іншої інформаційної бази, необхідної для навчання: електронних підручників, посібників, презентацій, відеозаписів лекцій тощо.

Нами з'ясовано, що впровадженню інновацій у вищу освіту заважають такі чинники: слабка матеріально-технічна база, відсутність мотивації, консерватизм науково-педагогічних працівників, недостатня кількість інноваторів, бюрократизм у сфері освіти.

Проаналізувавши результати дослідження, можна зазначити, що під час освітнього процесу викладачі використовують різною мірою сучасні технології навчання, надаючи перевагу діалогічним методам навчання. Найефективнішими методами вважають практичні, а для активізації студентів найчастіше використовують творчі завдання, навчальні дискусії, роботу в малих групах, ділову гру, аудіовізуальні та проблемно-пошукові методи.

Також виявлено недостатній рівень використання в освітньому процесі електронних засобів навчання, а саме: комп'ютерних тренажерів, віртуальних лабораторій, електронних лабораторних практикумів тощо, які суттєво допомагають підвищити як теоретичний рівень знань, так і практичні навички студентів.

Освітня діяльність у ЗВО неможлива без прагнення викладачів впроваджувати інноваційні методи викладання, створювати новітні ефективні методики навчання та модернізувати їх.

Що ж таке інноваційний потенціал педагога? Це сукупність соціокультурних і творчих характеристик особистості педагога, готовність удосконалювати педагогічну діяльність і наявність внутрішніх засобів і методів. Сюди належать бажання і можливості розвивати свої інтереси, уявлення, здатність шукати власні нетрадиційні шляхи оптимізації освітнього процесу.

Наявність інноваційного потенціалу характеризується наступними параметрами:

- 1) творчою здатністю генерувати і продукувати нові уявлення та ідеї, а головне – проектувати і моделювати їх у практичних формах діяльності;
- 2) культурно-естетичною розвиненістю, що передбачає інтелектуальну, емоційну розвиненість;
- 3) відкритістю особистості до нового, до альтернативних точок зору тощо.

Інноваційний потенціал особистості педагога складається із професійної компетентності, готовності до організації інноваційної діяльності в освітньому закладі [7, с. 169].

Інноваційні процеси у ЗВО аналізувалися за стадіями розвитку:

- 1) становлення, для якого характерні осмислення і переоцінка досвіду, пошук нових ідей, нове розуміння цінностей освіти, створення проектів і моделей експериментальних систем;
- 2) активного формування, яке передбачає цілеспрямоване моделювання освітніх процесів, прийняття і підтримку цінностей нового мислення, поширення нових культурних середовищ освіти;
- 3) трансформування, що містить нормативне забезпечення інноваційних форм діяльності, системні зміни в освітньому просторі, готовність педагогів брати участь у реалізації нововведень.

Аналіз психолого-педагогічної літератури, а також практики діяльності різних типів ЗВО дав можливість виявити специфіку інновацій, яка виявляється, по-перше, у тому, що вони містять у собі нове розв'язання актуальних проблем; по-друге, їх використання дає якісно нові результати, які пов'язані зі змінами рівня розвитку й саморозвитку особистості в освітньому процесі; по-третє, упровадження інновацій викликає якісні зміни інших компонентів педагогічної системи.

У процесі аналізу діяльності досліджуваних закладів вищої освіти виявлено різні рівні інноваційності освітнього процесу. Ми виділяємо два типи інновацій – модернізації та трансформації.

Нами з'ясовано, що інновації модернізації освітнього процесу спрямовані на досягнення якісних результатів у рамках традиційного репродуктивного навчання, в рамках якого освітній процес конструюється за чітко заданим еталоном (результатом), рівнями його освоєння, навчальними процедурами, коригованим зворотним зв'язком, що гарантує досягнення прогностично сформульованих цілей.

У структурі інновації модернізації змісту освіти обов'язковими компонентами кожної освітньої технології є: мінімальний вибір обов'язкових еталонів; їх пред'явлення студентам: організація перевірки засвоєння знань, використання їх у практичній діяльності. Інноваційні технології зорієнтовані на перетворення традиційного навчально-виховного процесу на дослідницький, формувальний досвід самостійного пошуку знань, їх застосування в професійній педагогічній діяльності.

Модернізація змісту освіти закладів вищої освіти значною мірою залежить від інноваційного освітнього процесу, який не зводиться лише до надання суми знань, а передбачає досягнення якісного освітнього процесу та здійснення кардинальних, базових перетворень у змісті, формах і методах навчання, переведенні освітнього режиму функціонування в режим розвитку.

Ідеологія розвитку інноваційного мислення передбачає глибоке опанування майбутніми педагогами, сутністю педагогічної інноватики та інноваційними механізмами розвитку освіти.

Інновації – це такі актуально значущі та системні новоутворення, які виникають на основі різноманітних ініціатив і нововведень, що стають перспективними для модернізації змісту освіти і позитивно впливають на її розвиток. Інноваційні механізми розвитку освіти передбачають :

- створення творчої атмосфери в закладах освіти, культивування інтересу до ініціатив та нововведень;
- ініціювання пошукових освітніх систем і механізмів, їх всебічної підтримки;
- інтеграцію перспективних нововведень з продуктивних проектів у реально дієві пошукові та експериментальні освітні системи;
- створення соціокультурних умов для прийняття і дій різноманітних нововведень.

Загальна структура інноваційного потенціалу майбутніх педагогів нами розглядалася через закономірності функціонування мотиваційної, емоційно-вольової сфери, пізнавальних процесів, індивідуальних психологічних особливостей суб'єкта діяльності.

Виходячи з вищезазначеного, в освітньому процесі використання інноваційних технологій відбирається не емпірично, а на основі системного підходу. Найбільш оптимальними форми навчання є:

1. Колективний діалог – основний інструмент організації навчально-пізнавальної діяльності студентів. Саме через колективний діалог здійснюється обмін інформацією, спілкування “педагог-студент”, при якому відбувається засвоєння навчального матеріалу через мовну діяльність на рівні особової адаптації.

2. Груповий метод формує навички спілкування, моральні якості особистості, уміння підпорядковувати свої бажання спільній меті. Педагог, спираючись на колективний діалог, оцінює студентів групи за результатами засвоєння матеріалу і розробляє для кожної групи оптимальні форми і методи освітньої діяльності, при яких незмінним залишається обов’язковий рівень знань, який накопичується в ході групового, колективного пошуку істини.

3. На основі креативного методу відбувається закріплення знань, умінь і навичок. Завдання творчого характеру, в яких студент не просто відтворює встановлені алгоритми дій, а вносить якісно нові, створені ним самими елементи педагогічних технологій, розширюють можливості володіння тим або іншим змістом освіти.

4. Евристичний метод сприяє готовності творчого мислення щодо вироблення і обробки загальних понять, до співвідношення одиничного і загального, виявлення закономірностей тих або інших процесів. Цей метод, при якому модернізація змісту освіти як засіб досягнення особової самореалізації, самовдосконалення є запорукою саморозвитку студентів.

Професійна компетентність майбутніх педагогів розглядається нами як рівень володіння фаховими знаннями, вміннями та навичками, необхідний для організації продуктивної педагогічної діяльності в освітньому закладі.

З даною проблемою тісно пов’язана наявність педагогічної культури викладача, яку досліджувала В. Гриньова. Науковець визначає якості викладача, від яких залежить успішність професійно-педагогічної діяльності:

– професійно спрямовані параметри (любов до студентів і професії, відданість своїй справі та ін.);

– інтелектуальні параметри (гнучкість, власне мислення, уява, увага та ін.);

– індивідуально-психологічні якості (стриманість, вимогливість, спостережливість);

– соціально-психологічні якості (повага до людини, толерантність, комунікативність, справедливість та інші) [3].

Результатами процесу професійної підготовки педагога має стати розвиток його професійної майстерності та компетентності, творчої індивідуальності, що є найважливішою умовою ефективної адаптації педагога до професійної діяльності та становлення його як комунікативної особистості, а також сприяє формуванню і мотивації професійної творчості.

Обґрунтовуючи зміст моделі творчої особистості педагога, Е. Лузік розглядає його через поєднання головних рис характеру. Серед них виділено риси через ставлення:

– до професійної діяльності – ініціативність, самостійність, організованість, працездатність, здатність до ризику впровадження інновацій;

– до інших людей – гуманність, товарицькість, чуйність, доброта, уважність, тактовність;

– до самого себе – самоконтроль, почуття власної гідності, скромність, самокритичність, прагнення до саморозвитку, самовдосконалення;

– до продуктів діяльності – акуратність, добросовісність, щедрість, дбайливість [10].

У структурі педагогічно значущих властивостей педагога вчені обґрунтовують необхідність такої риси як креативність. Розвиток креативності сприяє досягненню фахівцем високого рівня професіоналізму, духовної вершини, тобто сприяє самоактуалізації особистості [10, с.81].

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Узагальнюючи матеріали щодо характеристики педагога як суб’єкта освітнього процесу фахової підготовки, вважаємо доречним окреслити сукупність загальних вимог до нього з позиції компетентнісного підходу, що об’єднує у собі такі компетентності як:

– професійну, яка містить спеціальну наукову, практичну та психолого-педагогічну підготовку;

– загальнокультурну та гуманітарну, що базуються на знаннях основ світової культури, гуманістичних особистісних якостях, відповідальності за результати своєї педагогічної діяльності, мотивації до самовдосконалення;

– креативну, що передбачає сформованість нестандартного мислення, володіння інноваційною стратегією та тактикою викладання, гнучку адаптацію до модернізації змісту освіти та умов професійної діяльності;

– комунікативну, що включає розвинену лексику, вимову, володіння іноземними мовами, сучасними засобами та основами комп'ютерної грамотності, вміння користуватися нормативно-правовими документами та складати ділові папери, методичні матеріали і т.п.;

– соціально-економічну, що передбачає володіння основами розвитку ринкової економіки, знаннями елементарних законів розвитку бізнесу, правових основ.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що прагнення до впровадження інновацій в освіті є важливою складовою структури моделі науково-педагогічного працівника, оскільки це сприяє розширенню світогляду, розвитку загальної культури, формуванню відповідних професійних компетентностей та стимулює процес самовиховання студентів. Оскільки об'єктом і суб'єктом педагогічної діяльності є людина, тому майбутньому педагогу необхідно мати високу мотивацію, відповідальність у професійній діяльності, постійну потребу в поглибленні й розширенні своїх знань з предмету викладання, що є основою надання якісної освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Алексюк А. М. Загальні методи навчання в школі. [2-е вид. перероб. і доп.]. Київ : Вища школа, 1981. 206 с.
2. Гладченко (Авраменко) М. М. Особливості профільного навчання в середній школі Німеччини. *Зміст і технології шкільної освіти: Матеріали наукової конференції. 3-4 квітня 2006 р.:* Інститут педагогіки АПН України. Ч. 1. Київ: Педагогічна думка. 2006. С. 43-44.
3. Гриньова В. Педагогічна культура викладача вищого навчального закладу. *Вища освіта України.* 2006. № 4. С. 61.
4. Данилова Г. Акмеологічна модель педагога. *Освіта і управління.* 2005. № 3-4. С. 82-84.
5. Професійна педагогічна освіта: компетентнісний підхід: монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. 412 с.
6. Жигайло Н. Соціально-педагогічний та еволюційно-історичний виміри духовного розвитку особистості. *Педагогіка і психологія професійної освіти.* 2009. № 3. 223 с.
7. Ісаєва Г. Творчість учителя як основа розвитку творчої особистості учня в педагогічній спадщині В. О. Сухомлинського. *Наукові записки. Серія: педагогічні науки.* В. 123. С. 167-171. URL: [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/opac/search/Nz_p_2013_123\(1\)_44](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/opac/search/Nz_p_2013_123(1)_44) (дата звернення: 10.10.2019).
8. Кочубей А. В. Інноваційні методи викладання гуманітарних дисциплін у вищих технічних навчальних закладах. *Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти.* 2013. Вип. 7. С. 81-84. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ozfm_2013_7_27 (дата звернення: 10.10.2019).
9. Кучерук О. А. Система методів навчання української мови в основній школі: теорія і практика : Монографія. Житомир : Вид-во ЖДУ імені І. Франка, 2011. 420 с.
10. Лузік Е. Креативність як критерій якості в системі підготовки фахівців профільних ВНЗ України. *Вища освіта України.* 2006. № 3. С. 76-82.
11. Морозов В. Філософія впровадження інновацій у педагогічний процес. *Вища освіта України.* 2014. № 2. С. 36-39.

Buyanova Halyna, Udalova Olena. Introduction of innovative teaching methods as a basis for forming professional competencies of future teachers in educational process.

The article provides different classifications of forms and methods of implementation of the educational process, previously documented the theoretical basics of the readiness of future teachers to use innovative pedagogical technologies in professional activities. It was found that the use of innovative pedagogical technologies in the educational process is one of the components of the general system for the formation of key competencies of students. It is noted that the readiness of students of higher education institutions pedagogical direction for professional activity combines competence and professionalism, i.e. teaching, knowledge, motivation, instruction and experience. These competencies acquire innovative properties that provide an opportunity to effectively organize educational activities and influence the formation of a creative person. We have also outlined the totality of general requirements for the teacher from the position of competence approach.

The article presents the results of research on the use of modern forms and methods in the educational process of higher education institutions. Analysis of the results of the study showed that during the educational process teacher's use varying degrees of modern learning technologies by giving preference

to interactive. Among the more effective methods of training are practical, and to intensify students, they often use: creative tasks, training discussions, work in small groups, a business game, audiovisual and problem-searching methods. An insufficient level of use in the educational process of electronic training means, namely: Computer trainers, Virtual Laboratory, electronic laboratory workshops, etc., which significantly help to increase as a theoretical level Knowledge and practical skills of students.

We analyses the innovative processes that take place in higher education institutions of Ukraine and the specifics of innovations.

Keywords: professional readiness, pedagogue, innovative pedagogical technologies, teaching methods, professional competencies, student.

REFERENCES

1. Aleksiuk, A.M. (1981). *Zagalni metody navchannia v shkoli [General methods of teaching at school]*. [2-e vyd. pererob. i dop.]. Kyiv: Vyscha shkola [in Ukrainian].
2. Gladchenko, (Avramenko), M.M. (2006). Osoblyvosti profilnogo navchannia v serednii shkoli Nimechchyny [Features of profile education in German secondary school]. *Zmist i tekhnologii shkilnoi osvity – Content and Technologies of School Education: Proceedings of the Scientific Conference*. Kyiv: Pedagogichna dumka [in Ukrainian].
3. Gryniova, V. (2006). Pedagogichna kultura vykladacha vyschogo navchalnogo zakladu [Pedagogical culture of a teacher of a higher educational institution]. *Vyscha osvita Ukrainy – Higher Education in Ukraine*, 4, 61 [in Ukrainian].
4. Danylova, G. (2005). Akmeologichna model pedagoga [Acmeological model of the teacher]. *Osvita i upravlinnia – Education and Management*, 3-4, 82–84 [in Ukrainian].
5. *Profesiina pedagogichna osvita: kompetentnisnyi pidkhid [Professional Pedagogical Education: a Competent approach]*. O.A. Dubaseniuk (Ed.). (2011). Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU im. I. Franka [in Ukrainian].
6. Zhygailo, N. (2009). Social'no-pedagogichni ta evoliuciino-istorychni vymiry duhovnogo rozvytku osobystosti [Socio-pedagogical and evolutionary-historical dimensions of the spiritual development of the individual]. *Pedagogika i psykholoogia profesiinnoi osvity – Pedagogy and Psychology of Vocational Education*, 3 [in Ukrainian].
7. Isaieva, G. (n.d.). Tvorchist uchytelia iak osnova rozvytku tvorchoii osobystosti uchnia v pedagogichnii spadschyni V. O. Sukhomlynskogo [Teacher creativity as a basis for the development of the student's creative personality in the pedagogical heritage of V. O. Sukhomlynsky]. *Naukovi zapysky. Seriya: pedagogichni nauky – Scientific Notes. Pedagogical Sciences*, 123, 167–171. Retrieved from [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/opac/search/Nz_p_2013_123\(1\)_44](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/opac/search/Nz_p_2013_123(1)_44) (Last accessed: 10.10.2019) [in Ukrainian].
8. Kochubei, A.V. (2013). Innovatsiini metody vykladannia gumanitarnykh dystsyplin u vyschykh tehnicnykh navchalnykh zakladakh [Innovative methods of teaching the humanities in higher technical schools]. *Novlennia zmistu, form ta metodiv navchannia i vykhovannia v zakladakh osvity – Updating the Content, Forms and Methods of Education and Training in Educational Institutions*, 7, 81–84. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UIRN/Ozfm_2013_7_27 (Last accessed: 10.10.2019) [in Ukrainian].
9. Kucheruk, O.A. (2011). *Systema metodiv navchannia ukraiïnskoi movy v osnovnii shkoli: teoriia i praktyka [System of Methods of Teaching Ukrainian in Primary School: Theory and Practice]*. Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU imeni I. Franka [in Ukrainian].
10. Luzik, E. (2006). Kreatyvnist yak kryterii yakosti v systemi pidgotovky fakhivtsiv profilnykh VNZ Ukrainy [Creativity as quality criteria in the system of training specialists in specialized universities in Ukraine]. *Vyscha osvita Ukrainy – Higher education in Ukraine*, 3, 76–82 [in Ukrainian].
11. Morozov, V. (2014). Filosofiia vprovadzhennia innovatsii u pedagogichniy process [The philosophy of introducing innovations into the pedagogical process]. *Vyscha osvita Ukrainy – Higher education in Ukraine*, 2, 36–39 [in Ukrainian].